

1. Въведение в социологията на правото

За първи път самото словосъчетание „социология на правото“ се въвежда от Емил Дюркем в неговото произведение „Самоубийство“, като доказва, че науката за правото е социологията на правото, а правото е съвкупност от закони.

Социологията се отделя от философията много късно – края на XIX-XX век като постепенно се обособява и предмета на изследванията ѝ, а това е обществото като съвкупност от различни области, една от които е правната област.

Разглеждайки правото и социологията се оформя една нова дисциплина – правната социология. Точно тя представлява взаимодействието, взаимната изгода, симбиозата между тези две науки. Правната социализация е част от цялостния процес на социализация, който най-общо се изразява в процеса на приспособяване на личността и на социалните групи към действащите в обществото правни норми. Тя е много важен елемент от целия механизъм на възприемане на правото и реализцията му. [1]

Социологията на правото е призната като официална наука през 1962 г. на V-тия конгрес по обща социология във Вашингтон. Взема се решение да се създаде изследователски комитет по социология на правото. Като основание за неговото обособяване е натрупания достатъчен материал и в рамките на социологията и в рамките на правото, който позволява социологията на правото да се отдели като самостоятелна научна област и дисциплина. [2]

Симбиозата между право и социология се наблюдава още в трудовете на известни мислители – като Платон, Аристотел, Хобс, Монтезкьо, Макиавели, Дюркем и редица други. Например Монтезкьо разглежда три фундаментални политически чувства, всяко от които осигурява стабилността на даден тип управление – републиката според него зависи от добродетелта, монархията – от честта и деспотизмът – от страха. Добродетелта в републиката не е морална добродетел. Това е респект към законите и предаността на индивида към колективността. [1]

През 1962 г. се поставя началото на преподаването на дисциплината „Социология на правото“ във Висшите учебни заведения, като постепенно се

въвежда във всички висши учебни заведения, където има юридически факултети. У нас тази дисциплина започва да се преподава след 1990г. [2]

⇒ Що е социология на правото?

Социологията на правото, често описвана като поддисциплина на социологията, е интердисциплинарен подход в рамките на правните изследвания, който изучава функционирането и взаимодействието на правните институти с другите социални институции, както и генезиса, динамиката и структурата на правните норми и тяхната социална обусловеност и роля в обществото. [3]

Социологията на правото е една самостоятелна наука, която не трябва да бъде противопоставяна с теория на правото. Те са в диалектично единство; взаимно свързани и взаимно обогатяващи се. [4]

⇒ Предмет на социологията на правото

Предмет на изследванията на социологията са процесите и явленията съпътстващи съвместния живот на хората. И тъй като значителна част от тези отношения са свързани с правото, то логиката подсказва, че социологията на правото като по-конкретна наука изследва и правната област на обществения живот.

Втората основна отличителна черта на социологията на правото е специфичен метод на изследване, който носи общото наименование Теория на емпиричното правно социологическо изследване. [2]

⇒ Основни задачи:

Задача на социологията на правото е изследването, разкриването и изучаването на закономерните взаимодействия в правната област на обществения живот с останалите области. [4]

Социологията на правото има за задача за изследва пътищата, по които отделните норми на обществен живот се включват в правото, а също така социологията на правото се занимава и с проблема за въздействието на правните норми върху обществото. В практиката възникват въпроси относно ефективността на законите и тогава законодателите си дават сметка за